

Voorstel algemeen bestuur

Onderwerp	Eerste begrotingswijziging 2026
Zaaknummer	0000129263
Portefeuillehouder	G. Wolters
Vertrouwelijkheid	Openbaar

I. Voorstel

Samengevat wordt voorgesteld:

1. De eerste begrotingswijziging 2026 naar programma's en inzet reserves vast te stellen (volgens de bijlage AB-besluit);
2. In te stemmen met de gewijzigde bruto-investeringsjaarschijf 2026 van € 139,1 miljoen naar € 143,6 miljoen, waarbij dekking via subsidie wijzigt van € 12,4 miljoen naar € 8,0 miljoen (netto van € 126,6 miljoen naar € 135,6 miljoen).

II. Kernboodschap

De eerste begrotingswijziging 2026 is, zoals de naam doet vermoeden, het eerste moment waarop de begroting van 2026 wordt geactualiseerd. Na deze begrotingswijziging lopen de budgetten en de investeringsplanning weer in pas met de verwachte bestedingen. De tweede begrotingswijziging 2026 vindt in november plaats, in samenhang met het bestuurlijk voortgangsrapport.

De begrotingswijziging is gebaseerd op de uitkomsten van de analyse van de jaarrekening 2025, besprekingen over de inhoudelijke voortgang van de budgetten over het jaar 2026 en analyses ten behoeve van de Kaderbrief 2027-2031. In de begrotingswijziging 2026 verwerken we alleen wijzigingen in het jaar 2026. Effecten in latere jaren worden betrokken bij de Kaderbrief 2027-2031.

Met de verwerking van de begrotingswijziging verbetert het resultaat met € 2,8 miljoen. Per saldo neemt de reservepositie van Vechtstromen daarmee toe. Binnen de programma's wordt een financieel nadelig effect van € 0,1 miljoen verwerkt. Dit nadeel wordt opgevangen binnen de budgetten onvoorzien en waar nodig verrekend met de algemene reserve. Ook vindt een wijziging plaats van de netto-investeringsjaarschijf voor 2026 van € 126,6 miljoen naar € 135,6 miljoen. Deze jaarschijf is onderdeel van het totale investeringskader over de periode 2025-2031, zoals opgenomen in de kaderbrief 2027-2031. Om kredietverstrekking door het dagelijks bestuur en voortgang op de investeringsprojecten mogelijk te maken, is het gewenst dat het algemeen bestuur de gewijzigde jaarschijf vaststelt.

III. Waarom wordt dit voorgesteld? Wat wil het AB met het voorstel bereiken?

Met het vaststellen van de begrotingswijziging passen de budgetten weer bij de verwachtingen voor 2026. Dit zorgt voor betere mogelijkheden om te sturen. Daarnaast is het bijstellen van de begroting belangrijk om het bestuur tijdig te informeren over afwijkingen in het kader van de rechtmatigheid.

Dit voorstel wordt aan het algemeen bestuur voorgelegd omdat het de bevoegdheid van het algemeen bestuur is om begrotingswijzigingen die de programma's overstijgen en de reserves raken, goed te keuren. Ook het wijzigen van het investeringskader is een bevoegdheid van het algemeen bestuur waarna het dagelijks bestuur kredieten kan verstrekken.

Indicator voor beleidsmonitoring

N.v.t.

IV. Toelichting op het voorstel/ kader

Het is de bevoegdheid van het algemeen bestuur om wijzigingen per programma goed te keuren. Bij de mutaties op de programma's is sprake van twee verschillende ontwikkelingen:

1. Mutaties tussen de programma's (deze zijn voor totaal van de begroting budgetneutraal).
2. Toevoegen van extra middelen aan de programma's (niet budgetneutraal).

In de toelichtingen ligt de focus op mutaties die niet budgetneutraal zijn, waarbij dus extra budget wordt gevraagd om de taken en opgaven in 2026 uit te kunnen voeren.

Financiële toelichting eerste begrotingswijziging

Per saldo verbeter het resultaat van de begroting met € 2,8 miljoen. Dit is terug te zien in het totaal aan toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves. In totaal wordt € 2,8 miljoen extra toegevoegd. De mutaties in de reserves worden onderstaand toegelicht.

Daarnaast worden binnen de exploitatie diverse ontwikkelingen financieel verwerkt om ervoor te zorgen dat de budgetten binnen de programma's weer actueel zijn. De verwerking van de analyses (duiding van autonome ontwikkelingen, mee- en tegenvallers, prognose kosten 2026) heeft per saldo een nadelig effect van € 0,1 miljoen binnen de programma's 1, 2 en 3.

Onderstaande tabel geeft op hoofdlijnen de wijzigingen weer per thema. Vervolgens zijn drie type ontwikkelingen weergegeven. Dit zijn de volgende:

- **Autonome ontwikkelingen** – Dit zijn ontwikkelingen zoals inflatie, CAO, rente, maar ook ontwikkelingen bij verbonden partijen, uitvoering van wet- en regelgeving. Geen beïnvloedingsruimte aanwezig.
- **Plussen en minnen** – Betreffen bijstelling van budgetten om aan bestaande afspraken te kunnen blijven voldoen. Dit kunnen zowel positieve als negatieve bijstellingen zijn. Bijvoorbeeld onderhoudsbudgetten die op peil moeten worden gebracht (of vrijvallen) om te kunnen voldoen aan afgesproken onderhoudsniveaus. Zeer beperkte beïnvloedingsruimte aanwezig.
- **Beleidskeuzes** – betreffen bijstellingen als gevolg van (bestuurlijke) beleidskeuzes waar bijvoorbeeld geen wet- en regelgeving aan ten grondslag ligt, maar waar veel beleidsruimte aanwezig is om te komen tot keuzes. Beïnvloedingsruimte is aanwezig. *In deze begrotingswijziging zijn geen beleidskeuzes opgenomen.*

NB: In onderstaande tabel wordt een nadeel (= budgetaanvraag) aangeduid met '(N)' en een voordeel (budget valt vrij) met '(V)'.

Soort ontwikkeling	Link met bestuurlijk thema	Bedragen (x 1.000)
Autonome ontwikkeling	Assets op orde	135 (N)
	Informatiebeveiliging	200 (N)
	Overig autonoom	303 (N)
Totaal Autonome ontwikkeling		638 (N)
Plussen en minnen	Assets op orde	473 (V)
	Informatiebeveiliging	12 (N)
Totaal Plussen en minnen		461 (V)
Effect kapitaallasten (rente en afschrijvingen)		76 (V)
Totaal		101 (N)
Dekkingsplan		
Op te vangen via post onvoorzien Programma 1 (budget: € 250k)		329 (V)
Op te vangen via post onvoorzien Programma 2 (budget: € 262k)		127 (N)

Op te vangen via post onvoorzien Programma 3 (budget: € 197k)	303 (N)
Totaal	101 (N)

NB: Bij de toelichting 'algemene reserve' wordt in tabelvorm weergegeven wat het uiteindelijke effect is op de budgetten voor onvoorzien en hoe dit wordt verrekend.

Het beleid is dat na de eerste begrotingswijziging de omvang van de posten onvoorzien nog 2/3e bedragen t.o.v. de beginstand. Dit betekent dat na de eerste begrotingswijziging nog € 472k aan budget onvoorzien beschikbaar is. Als het budget voor onvoorzien lager is dan dit uitgangspunt na verwerking van de claims, of juist hoger, dan wordt dit verrekend met de algemene reserve (zie hierna de toelichting op de mutaties in de algemene reserve).

Naast bovenstaande mutaties, vinden ook verschuiven tussen programma's plaats door diverse technische, budgetneutrale, wijzigingen. Deze mutaties zijn voor het totaal van de begroting van Vechtstromen budgetneutraal en worden daarom niet toegelicht.

Verschillende mutaties die voor de begroting budgetneutraal zijn, zijn wel relevant om te benoemen. Deze mutaties worden namelijk rechtstreeks verrekend met diverse bestemmingsreserves. Ze blijken daarom niet uit bovenstaande analyse. Deze mutaties worden onderstaand toegelicht, als onderdeel van de reservemutaties. Bedragen die worden onttrokken aan reserves worden toegevoegd aan de reguliere exploitatiebegroting (tenzij onderstaand staat benoemd dat ze worden verrekend met een andere reserve).

Mutaties reserves

Omdat het de bevoegdheid is van het algemeen bestuur om mutaties in de reserves goed te keuren, worden de wijzigingen die zijn opgenomen in deze begrotingswijziging onderstaand per reserve toegelicht. In totaal wordt € 1,7 miljoen aan de reserves onttrokken en € 4,5 miljoen aan de reserves toegevoegd. Per saldo een voordelig resultaat van € 2,4 miljoen.

Reserve amoveren Assets

Voor de sloop van gebouwen in Vriezenveen wordt € 0,1 miljoen extra onttrokken aan de reserve amoveren assets.

Reserve beleidsintensiveringen

In de programmabegroting 2024-2027 zijn diverse middelen beschikbaar gesteld voor beleidsintensiveringen. Bij het opmaken van de tweede begrotingswijziging 2025 en de jaarrekening 2025 is gebleken dat een deel van deze middelen niet zijn opgemaakt. Via de begrotingswijziging 2025 en de resultaatsbestemming bij de jaarrekening 2025 is respectievelijk € 0,2 miljoen en € 0,1 miljoen toegevoegd aan de reserve beleidsintensiveringen. In voorliggende begrotingswijziging wordt dit budget weer verrekend met de budgetten voor 2026. Daarom wordt nu € 0,3 miljoen onttrokken.

Daarnaast wordt € 0,5 miljoen aan de reserve toegevoegd in verband met een verkregen subsidie vanuit de DAW-impulsregeling (Deltaplan Agrarisch Waterbeheer).

Reserve overlopende verplichtingen

Bij het vaststellen van de jaarrekening 2025 is via de resultaatsbestemming een aantal budgetten toegevoegd aan de reserve overlopende verplichtingen. Dit ging om exploitatie-projecten waarvan het budget niet in 2025 volledig is besteed, maar in 2026 alsnog wordt uitgegeven. Hiervoor wordt € 0,5 miljoen onttrokken.

Daarnaast wordt € 0,1 miljoen aan de reserve toegevoegd omdat werkzaamheden waarvoor incidentele middelen beschikbaar waren gesteld in 2026, verschuiven naar 2027.

Reserve PBB

Uit de reserve PBB (Persoonsgebondenbasisbudget) wordt 0,04 miljoen onttrokken. Dit is een budget dat, op basis van de CAO beschikbaar moet zijn voor personeelsleden ten behoeve van, bijvoorbeeld, persoonlijke/inhoudelijke ontwikkeling. Deze budgetten moeten daarmee beschikbaar blijven voor het moment dat personeelsleden daar aanspraak op maken.

Reserve Dividenduitkering Nederlandse Waterschapsbank

Er ontstaat een voordeel van € 1,8 miljoen als gevolg van extra dividenduitkering Nederlandse Waterschapsbank (NWB) die wordt toegevoegd aan de reserve Dividenduitkering NWB. In de begroting van Vechtstromen wordt structureel rekening gehouden met een dividenduitkering van € 5 miljoen. De daadwerkelijke dividenduitkering in 2026 (over het boekjaar 2025 van de waterschapsbank) bedraagt € 6,8 miljoen. Deze € 1,8 miljoen is nog vrij besteedbaar.

Reserve Dividenduitkering NieuWater

Er ontstaat een voordeel van € 0,5 miljoen als gevolg van een hoger dan geraamde dividenduitkering NieuWater (NWTR) die wordt toegevoegd aan de reserve Dividenduitkering NWTR. In de begroting van Vechtstromen wordt structureel rekening gehouden met een dividenduitkering van € 1 miljoen. De daadwerkelijke dividenduitkering in 2026 (over het boekjaar 2025 van NieuWater) bedraagt € 1,5 miljoen. De extra dividenduitkering van € 0,5 miljoen wordt gereserveerd om de schuld af te lossen die eerder is aangetrokken om het restant van de 50% aandelen aan te kopen.

Reserve tariefsegalisatie

De reserve tariefsegalisatie stijgt met € 0,6 miljoen door, per saldo, een voordeel op de belastingopbrengsten en de inkomsten separate afvalwaterstromen worden (nieuw) geraamd. Omdat dit rechtstreeks met de reserve wordt verrekend, is dit voor de begroting budgetneutraal. Het voordeel is als volgt opgebouwd:

- Een voordeel op de inkomsten watersysteembeheer van € 0,9 miljoen
 - o Een voordeel door ontwikkelingen van de WOZ (€ 0,7 miljoen)
 - o Lagere kwijtscheldingslasten (€ 0,1 miljoen)
 - o Opbrengst voorgaande jaren (€ 0,1 miljoen)
- Een nadeel op de inkomsten zuiveringsbeheer van per saldo € 0,5 miljoen
 - o Lagere ve's bedrijven (-/- € 0,8 miljoen)
 - o Lagere kwijtscheldingslasten (€ 0,2 miljoen)
 - o Overige wijzigingen (€ 0,1 miljoen)
- Een voordeel op de inkomsten zuiveringsbeheer van € 0,2 miljoen
 - o Raming voor separate afvalwaterstromen (n.a.v. gewijzigd belastingstelsel) (€ 0,2 miljoen)

Algemene reserve

Tot slot beschikt Vechtstromen over algemene reserves; één voor watersysteembeheer en één voor zuiveringsbeheer. Deze vormen, samen met de posten onvoorzien, het weerstandsvermogen. Per saldo nemen de algemene reserves na voorliggende eerste begrotingswijziging toe met € 0,1 miljoen. De mutatie op de algemene reserve vloeit voort uit de mutaties op de budgetten onvoorzien per programma. Daarnaast worden de budgetten onvoorzien afgeroomd tot 2/3^e van de beginstand na de eerste begrotingswijziging.

Onderstaande tabel geeft weer wat de budgetten onvoorzien per programma zijn (zie kolom 1). Vervolgens wordt weergegeven welke aanspraak op deze budgetten wordt gedaan, als gevolg van de eerste begrotingswijziging (zie kolom 2). Dit leidt tot nieuwe standen van de budgetten onvoorzien (zie kolom 3). In kolom 4 wordt weergegeven wat de gewenste stand is van de budgetten onvoorzien na de eerste begrotingswijziging. Vervolgens is op basis daarvan af te leiden welke verrekening met de algemene reserve plaatsvindt (5).

De stand van programma 1 wordt verrekend met de algemene reserve watersysteembeheer, programma 2 met algemene reserve zuiveringsbeheer en die van programma 3 50%/50%.

Programma (Bedragen x € 1.000)	Onvoorzien primitieve begroting (1)	Mutaties 1e BGW (2)	Onvoorzien na mutaties BGW (3 = 1 + 2)	Gewenste stand onvoorzien na 1e BGW (4 = (1) * 0,67)	Verrekening algemene reserves (5 = 4 - 3)
1. Watersysteem	250	329	579	166	-412
2. Waterketen	262	-/- 127	134	174	40
3. Besturen en organiseren	197	-/- 303	-106	131	237
Totaal mutaties	708	-/- 101	607	472	-135

Gewijzigde investeringsjaarschijven

Naast de exploitatiebegroting, worden ook gekeken naar de investeringsportefeuille. Onderstaande tabel geeft per programma weer wat de voorgestelde wijzigingen zijn voor 2026. De jaarschijf neemt in totaal toe met € 9,0 miljoen. De toename in 2026 moet in gezamenlijkheid worden gezien met de wijzigingen van het totale investeringsvolume voor de periode 2025-2031 zoals deze in de kaderbrief 2027-2031 ter besluitvorming wordt voorgelegd.

De afwijkingen in de jaarschijf 2026 is een saldo van diverse plussen en minnen. De afwijkingen zijn bijvoorbeeld te verklaren door een aantal activiteiten die zijn versneld, maar een aantal projecten is vertraagd. De meest omvangrijke afwijking in 2026 is zichtbaar in programma 2, en is (een deel van) de uitwerking van het AB-besluit d.d. 15 april waarin extra budget is gevraagd voor de KRW-investeringen en PFAS gerelateerde kosten. Binnen programma 1 is zichtbaar dat de subsidies afnemen. Dit is vooral te verklaren doordat subsidies eerder zijn ontvangen (de jaarrekening 2025 laat namelijk een voordeel zien).

(bedragen x € 1 miljoen)	Bruto-uitgaven			Inkomsten (subsidies)		
	Primitief	Eerste wijziging	Vershil	Primitief	Eerste wijziging	Vershil
P1	53,4	46,7	-6,7	-9,8	-5,6	-4,2
P2	76,7	88,5	11,8	-2,6	-2,4	-0,2
P3	9,0	8,4	-0,6	0,0	0,0	0
Totaal	139,1	143,6	4,5	-12,4	-8,0	-4,4

Netto-investeringsbedragen (bedragen x € 1 miljoen)			
Programma	Primitief	Eerste wijziging	Vershil
P1	43,6	41,1	-2,5
P2	74,0	86,1	12,1

P3	9,0	8,4	-0,6
Totaal	126,6	135,6	9,0

V. Alternatief voorstel

Niet van toepassing

VI. Argumenten

1.1 *Voorgestelde wijzigingen komen voort uit de analyses van de budgetten en verwachte uitputting 2026*

Uit de analyses blijkt dat op diverse budgetten afwijkingen worden verwacht. De inzichten per thema zijn opgenomen onder IV *Toelichting op het voorstel*. Goedkeuring van de begrotingswijziging zorgt ervoor dat budgetten weer actueel zijn en budgethouders op basis van deze actuele informatie kunnen sturen.

2.1 *Door mutaties qua tempo, kosten- en/of opbrengstenniveau, scope-aanpassingen e.d. in projecten, wijkt de planning van de uitgaven af van de planning die bij de programmabegroting 2025 is gebruikt.*

De planning van de uitgaven wijkt netto € 9,0 miljoen af van de planning bij de programmabegroting 2026.

VII. Risico's en kanttekeningen

N.v.t.

VIII. Financiën

De inhoud per thema en financiële consequenties van de begrotingswijziging is toegelicht onder IV. *Toelichting op het voorstel*.

IX. Communicatie

Na besluitvorming wordt het besluit via de reguliere kanalen gepubliceerd en wordt de begroting daadwerkelijk gewijzigd.

X. Juridische zaken

Het algemeen bestuur stelt de begrotingswijziging vast (art. 101 en 102 Waterschapswet).

Op grond van gewijzigde verslagleggingsregels (wijzigingen Waterschapsbesluit die per 1 januari 2025 in werking zijn getreden) wordt niet meer uitgegaan van de netto-kostensystematiek. De nieuwe voorschriften gaan uit van brutobaten en -lasten. Dit om het inzicht voor het algemeen bestuur te vergroten. Een en ander is uitgewerkt in art 4.2 van het Waterschapsbesluit, alsmede in de verordening van Vechtstromen (verordening Beleids- en verantwoordingsfunctie), zoals vastgesteld door het algemeen bestuur op 9 april 2025.

Met de vaststelling van de begrotingswijziging autoriseert het algemeen bestuur de bruto-lasten die per programma zijn opgenomen alsmede de dekkingsmiddelen die zijn opgenomen in de begroting naar kostendragers. De bevoegdheid tot het instellen en opheffen van, en het toevoegen en onttrekken aan reserves is eveneens een bevoegdheid van het algemeen bestuur. Op grond van artikel 4.2 (Verordening Beleids- en verantwoordingsfunctie) is met het vaststellen van de begroting het dagelijks bestuur bevoegd tot het autoriseren van investeringskredieten.

Op grond van artikel 100 en 102 Waterschapswet ligt de begrotingswijziging twee weken ter inzage en geven we hier kennis van. De kennisgeving stond in het Waterschapsblad

XI. Uitvoering

Na vaststelling van de eerste begrotingswijziging 2026 wordt deze gedeeld met de toezichthouder (provincies Overijssel en Drenthe)

XII. Bijlage(n)

1. Besluit.

Besluit

Het algemeen bestuur van waterschap Vechtstromen;

gezien het advies d.d. 17 juni 2026

gelet op de artikelen 56 en 77 van de Waterschapswet;

BESLUIT

1. De eerste begrotingswijziging 2026 naar programma's en inzet reserves als volgt vast te stellen;

Programma	Begroting 2026	Mutaties 1e BGW	Begroting 2026 na 1 ^e wijziging
(Bedragen x € 1.000)			
1. Watersysteem	78.425	595	79.021
2. Waterketen	69.884	914	70.798
3. Besturen en organiseren	63.818	211	64.029
Bruto baten en lasten programma's	212.127	1.720	213.847

Baten en lasten	Begroting 2026	Mutaties 1e BGW	Begroting 2026 na 1 ^e wijziging
(Bedragen x € 1.000)			
Bruto-baten en bruto lasten programma's	212.127	1.720	213.847
Oninbaar	700	-20	680
Centrale geactiveerde lasten	15.751	-22	15.729
Overige lasten	644	223	867
Subtotaal baten en lasten (excl. toevoegingen aan reserves)	229.222	1.900	231.123
Centrale toevoegingen aan reserves	11.630	3.892	15.522
Totaal bruto-baten en bruto-lasten (incl. toevoegingen aan reserves)	240.853	5.793	246.645

Reserve (bedragen x € 1.000)	Watersysteem- beheer	Zuiverings- beheer	Totaal
Bestemmingsreserve amoveren assets extra budget voor sloop gebouwen RWZI Vriezenveen		72	72
Bestemmingsreserve beleidsintensivering extra budget voor Thema's Duurzaamheid en Waterkwaliteit	50	287	337
Bestemmingsreserve overlopende verplichtingen budget voor programma 2 en 3	199	265	464
Bestemmingsreserve persoonsgebonden budget	18	18	35
Algemene reserve tbv onvoorzien programma 2		40	40
Algemene reserve tbv onvoorzien programma 3	119	119	237
Bestemmingsreserve tariefseglisatie vanwege lagere belastingopbrengsten		538	538
Subtotaal onttrekkingen aan reserves	385	1.338	1.723
Bestemmingsreserve beleidsintensivering subsidie voor monitoringskosten	532		532
Bestemmingsreserve overlopende verplichtingen voor aanpassingen belastingstelsel		63	63
Bestemmingsreserve dividend NieuWater hoger dividend dan geraamd	250	250	500
Bestemmingsreserve dividend NWB hoger dividend dan geraamd	900	900	1.800
Algemene reserve vanuit onvoorzien programma 1	412		412
Bestemmingsreserve tariefseglisatie vanwege hogere belastingopbrengsten en separate afvalwaterstromen	948	232	1.180
Subtotaal toevoegingen aan reserves	3.042	1.445	4.487
Totaal mutatie reserves	2.657	107	2.764

2. In te stemmen met de gewijzigde bruto-investeringsjaarschijf 2026 van € 139,1 miljoen naar € 143,6 miljoen, waarbij dekking via subsidie wijzigt van € 12,4 miljoen naar € 8,0 miljoen (netto van € 126,6 miljoen naar € 135,6 miljoen).

Aldus vastgesteld in de vergadering d.d. 1 juli 2026

Het algemeen bestuur van waterschap Vechtstromen,

dr. S.M.M. Kuks, watergraaf

drs. R.I. Andringa, secretaris